

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025” *denumirea proiectului actului normativ*

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern a fost elaborat de către Biroul Național de Statistică.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<p>Proiectul hotărârii de Guvern a fost elaborat în temeiul art. 11 al Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială care stabilește că informația statistică este produsă de producătorii de statistici oficiale, conform programelor multianuale și anuale de lucrări statistice, aprobate de Guvern.</p> <p>Programul anual de lucrări statistice (PLS) este un document de planificare a activității statistice și reprezintă instrumentul de bază prin care Biroul Național de Statistică (BNS) în calitatea sa de autoritate centrală în domeniul statisticii oficiale în comun cu alți producători de statistici oficiale realizează producerea informației statistice oficiale în vederea asigurării utilizatorilor cu informații statistice relevante și fiabile.</p> <p>Proiectul Programului de lucrări statistice (PLS) pentru anul 2025 a fost elaborat în conformitate cu prevederile: (i) Planului național de dezvoltare pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024; (ii) Strategiei de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2023-2030, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 954/2022; (iii) Programului de dezvoltare a sistemului statistic național pentru anii 2023-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 503/2023; (iv) Planului Național de Acțiuni pentru Aderarea RM la UE, pentru anii 2024 – 2027.</p>
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>PLS 2025 este elaborat întru reglementarea activității de producție a statisticilor oficiale, care necesită planificare și coordonare minuțioasă în vederea asigurării pe de o parte a relevanței statisticilor, iar pe de altă parte asigurarea unei sarcini de răspuns neexcesive asupra respondenților și în acest scop a evitării solicitărilor duble de date de la respondenți, utilizării surselor de date administrative relevante pentru elaborarea statisticilor oficiale, rezultate în final în eficientizarea activității statistice. Astfel PLS asigură ministerele, alte autorități administrative centrale, autorități administrației publice locale, instituțiile academice și de cercetare, organizațiile societății civile, mass-media, organizațiile internaționale, precum și a alți utilizatori, cu informație statistică relevantă, fiabilă, oportună, comprehensibilă și comparabilă la nivel internațional, în special cel european, în domeniul economic, social, demografic și de mediu.</p> <p>Programul de lucrări statistice pentru anul 2025 vine în continuarea PLS pentru anul 2024, care expiră pe 31 decembrie 2024.</p>
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
<p>Programul anual de lucrări statistice cuprinde informații, responsabilități și termene de realizare cu privire la cercetări statistice, lucrări de sinteză, studii și analize statistice, precum și informațiile și sursele de date necesare pentru elaborarea statisticilor oficiale.</p> <p>Capitolul VI al PLS specifică lista lucrărilor și cuprinde două compartimente:</p>

1) compartimentul 1 „Cercetări statistice și alte lucrări realizate în anul 2025 de către Biroul Național de Statistică”, include 27 de capitole care conțin 121 titluri de lucrări statistice, ce au la bază cercetări și calcule statistice cu periodicitate lunară, trimestrială, semestrială și anuală. Totodată, sunt preconizate spre elaborare comunicate și publicații statistice pe diverse domenii conform calendarului de diseminare stabilit de BNS, precum și completarea și transmiterea a 120 de chestionare în adresa organizațiilor internaționale, inclusiv la Eurostat - 79 chestionare.

2) compartimentul 2 „Lucrările executate, informațiile și datele furnizate de către ministere, alte autorități ale administrației publice centrale și alte entități pentru elaborarea și diseminarea statisticilor oficiale” conține 127 titluri de informații statistice și administrative, ce urmează a fi prezentate în adresa BNS pentru elaborarea și diseminarea statisticilor oficiale.

La elaborarea proiectului PLS, s-a ținut cont în special de următoarele priorități:

- 1) Creșterea gradului de satisfacere a cerințelor utilizatorilor de date statistice (administrația publică centrală și locală, mass-media, mediul de afaceri, organizații neguvernamentale, organizații internaționale etc.) cu statistici fiabile, comparabile la nivel internațional, în special cel european;
- 2) Utilizarea mai amplă a surselor de date alternative (administrative și private) pentru extinderea statisticilor produse la nivel național și în profil teritorial, creșterea coerenței și calității acestora; extinderea în acest scop a activității de elaborare a statisticilor experimentale.

În comparație cu PLS 2024, proiectul PLS pentru anul 2025 prevede includerea în compartimentul 1 al cap.VI a 5 lucrări noi:

- 1) Diseminarea rezultatelor finale ale Recensământului populației și locuințelor 2024;
- 2) Realizarea cercetării *Activitățile copiilor* - modul adițional la AFM în gospodării, în conformitate cu prevederile pct. 86 din PNA 2024-2027, Cap.18;
- 3) Realizarea cercetării *Utilizarea timpului* -modul adițional la AFM în gospodării, în conformitate cu prevederile pct. 85 din PNA 2024-2027, Cap.18;
- 4) Realizarea anchetei statistice vizând transportul rutier de mărfuri (ASTRM), în subcapitolul XXV *Statistici experimentale*, pentru alinierea statisticilor vizând transportul rutier la Regulamentul (UE) nr. 70/2012 privind datele statistice referitoare la transportul rutier de mărfuri;
- 5) Numărul imigranților și beneficiarilor de protecție internațională, în conformitate cu cerințele Compendiumului statisticilor Europene.

Totodată, pentru extinderea elaborării statisticilor oficiale și eficientizarea utilizării resurselor disponibile, PLS 2025 prevede furnizarea în adresa BNS a datelor administrative adiționale, de către următoarele autorități:

- 1) Ministerul Educației și Cercetării: Informație privind cheltuielile din veniturile proprii ale instituțiilor de învățământ care activează în condiții de autonomie financiară, care sunt necesare pentru elaborarea statisticii educației, în conformitate cu cerințele UE (lucrare realizată în prezent cu antrenarea Ministerului Finanțelor);
- 2) Agenția Servicii Publice: *informația privind numărul imigranților și emigranților*, care sunt necesare pentru elaborarea statisticii populației și migrației, în conformitate cu cerințele UE;
- 3) Autoritatea administrativă „Agenția Națională Transport Auto”: *Lista mijloacelor de transport care prestează servicii de transport rutier de mărfuri contra cost și în cont propriu, precum și entitățile (operatorii de transport) care le dețin/utilizează*, care este necesară pentru realizarea calculelor experimentale a ASTRM, în conformitate cu cerințele UE.

Biroul Național de Statistică, întru monitorizarea implementării Agendei 2030, în calitate de coordonator al Sistemului Statistic Național, va realiza și în continuare colectarea și

diseminarea <i>datelor privind indicatori statistici de monitorizare a Obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)</i> care se află în responsabilitatea ministerelor, altor autorități ale administrației publice centrale și instituții publice.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Necesitatea elaborării proiectului hotărârii de Guvern este dictată de prevederile art. 11 al Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială care stabilește că informația statistică este produsă de producătorii de statistici oficiale, conform programelor multianuale și anuale de lucrări statistice, aprobate de Guvern.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
<p>Informația prezentată urmare a implementării PLS 2025 va spori capacitatea autorităților publice în ceea ce privește elaborarea, monitorizarea și evaluarea impactului politicilor naționale și sectoriale. Monitorizarea pe întreg ciclul de politici publice și evaluarea impactului este premisa pentru îmbunătățirea continuă a acestor politici.</p> <p>Urmând să ofere un flux de date statistice calitative și relevante, PLS 2025 va facilita fundamentarea politicilor bazate pe evidențe, în special pe statistici oficiale, comunicarea mai transparentă cu publicul și, astfel, va contribui la îmbunătățirea calității guvernării în ansamblu și a bunei informări a societății.</p>
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
<p>Realizarea PLS 2025 va fi efectuată în limitele mijloacelor bugetare alocate BNS și altor autorități/instituții vizate în compartimentul 2, cap. VI al Programului.</p> <p>Sursa de finanțare pentru realizarea lucrărilor incluse în compartimentul 1 al PLS 2025 sunt mijloacele financiare alocate la subprogramul 1202 „Lucrări statistice” în conformitate cu Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2025- 2027 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 408/2023. Costul estimativ al lucrărilor din compartimentul 1 al proiectului PLS 2025 constituie 74 188,6 mii lei.</p>
4.3. Impactul asupra sectorului privat
<p>În corespundere cu standardele internaționale, inclusiv ale UE, prezentul Program prevede elaborarea datelor bazate pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rapoartele statistice prezentate de agenții economici (stipulate în Capitolul VI, compartimentul 1 al PLS 2025) - datele administrative deținute de instituțiile publice (stipulate în Capitolul VI, compartimentul 2 al PLS 2025). <p>Pentru a diminua sarcina informațională asupra agenților economici și a crește eficiența activităților statistice, BNS anual extinde utilizarea surselor de date administrative și private, realizând și o serie de calcule experimentale pentru asigurarea tranziției de la sursele tradiționale de date la cele alternative (vedeți Capitolul VI (1), subcapitolul XXV <i>Statistici experimentale</i>).</p> <p>Totodată, PLS va contribui la îmbunătățirea eficienței economice a alocării și a utilizării resurselor aflate la dispoziția utilizatorilor de date, în măsura în care aceste date vor fi utilizate pentru luarea unor decizii optime din punct de vedere economic.</p> <p>Astfel, agenții economici care vor utiliza date statistice mai fiabile, mai dezagregate și mai relevante vor fi în stare să ia decizii mai bine informate privind proiectele investiționale, planurile de angajare a forței de muncă și amplasarea teritorială a capacităților de producție, a punctelor de vânzări și de prestări servicii. Aceasta va conduce la creșterea eficienței</p>

<p>generale în sectorul de producție și, astfel, la extinderea durabilă a capacităților naționale de producție.</p>
<p><i>4.4. Impactul social</i></p> <p>Prezentul Program va contribui la identificarea soluțiilor optime de sporire a bunăstării colective prin oferirea datelor calitative, comparabile la nivel internațional și dezagregate (conform unor criterii relevante, precum: sex, vârstă, mediu de reședință, aspect teritorial, și alte dezagregări relevante) necesare pentru cercetări și pentru fundamentarea deciziilor de politică publică la nivel național, regional și local, dar și deciziile orientate pe grupuri vulnerabile ale populației, cu impact așteptat asupra calității vieții acestora și punerii în practică a principiului „nimeni să nu fie lăsat în urmă”. Aceasta va contribui la consolidarea sentimentului de apartenență a fiecărei persoane la comunitate, națiune și stat, va educa gândirea critică a oamenilor și va consolida coeziunea socială.</p> <p>Implementarea Programului va asigura un nivel mai înalt de echitate socială în legătură cu alocarea resurselor publice. În particular, aceasta se referă la impactul pe care ar putea să-l aibă statistica social-demografică în plan teritorial și încorporarea acestor date în procesul decizional pe întreg ciclul bugetar.</p> <p><i>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</i></p> <p>BNS are implementate proceduri și asigură securitatea informației și protecția datelor cu caracter personal în conformitate cu standardele ISO/IEC 27001:2017 sistemul de management al securității informației (Tehnologia informației. Tehnici de securitate. Sisteme de management al securității Informației. Cerințe). și ISO/IEC 27701:2019 sistemul de management privind protecția datelor cu caracter personal/confidențiale (Securitatea informației, securitatea cibernetică și protecția confidențialității. Sisteme de management al securității informației. Cerințe).</p> <p><i>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</i></p>
<p>Prezentul Program va oferi date conform unor criterii relevante, inclusiv pe sexe.</p>
<p><i>4.5. Impactul asupra mediului</i></p> <p>La nivelul politicilor, datele statisticii oficiale vor spori eficiența și relevanța reglementărilor de mediu, vor scurta timpul de reacție din partea autorităților în cazul unor crize de mediu și vor permite redresarea mai rapidă la faza postcriză.</p> <p>La nivelul cercetărilor științifice, datele statistice vor permite studiarea și înțelegerea mai bună a interacțiunilor dintre om și natură, a modalităților de adaptare ale ecosistemelor la schimbările climatice, construirea și operarea unor modele integrate și utilizarea acestora pentru elaborarea unor programe și strategii de dezvoltare durabilă.</p>
<p>4.6. Alte impacturi și informații relevante</p>
<p>Nu este aplicabil.</p>
<p>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</p>
<p>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</p> <p>Proiectul PLS nu prevede transpunerea nemijlocită a cărorva acte normative ale UE</p> <p>Totodată, programul de lucrări statistice este structurat conform Compendiumului de cerințe statistice al UE și are la bază prevederi relevante ale art. 13, 17 din Regulamentul (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene.</p>
<p>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</p>
<p>Vedeți pct. 5.1.</p>

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
<p>Anunțul privind inițierea elaborării proiectului Hotărârii Guvernului ”Cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025” a fost plasat, în modul stabilit, pe portalul www.particip.gov.md și pe pagina web oficială a Biroului Național de Statistică www.statistica.gov.md.</p> <p>Anunțul privind inițierea procesului de consultări publice în scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost plasat pe pagina oficială a Biroului Național de Statistică, la rubrica transparența în procesul decizional (https://statistica.gov.md/ro/proiecte-de-decizii-110.html) și pe platforma particip.gov.md.</p> <p>Proiectul Hotărârii Guvernului <i>cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025</i> a fost consultat public, inclusiv în cadrul unei ședințe la care au participat peste 100 persoane – reprezentanți ai autorităților publice centrale, ai instituțiilor de cercetare științifică și de învățământ, ai sindicatelor, patronatelor și ale societății civile.</p>
7. Concluziile expertizelor
Proiectul va fi supus expertizei anticorupție conform art. 36 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.
Informația privind concluziile expertizei juridice se va completa în cadrul procesului de avizare, conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.
Efectuarea expertizei de compatibilitate cu actele UE nu este necesară întrucât proiectul nu are ca scop nemijlocit transpunerea unor regulamente UE în legislația națională/armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul de hotărâre a Guvernului a fost elaborat în concordanță cu cadrul juridic existent, în conformitate cu Legea nr.93/2017 cu privire la statistica oficială.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
<ol style="list-style-type: none"> 1) colectarea datelor prin intermediul cercetărilor statistice realizate de BNS și alți producători de statistici; 2) consumul de date din sursele de date administrative și private în conformitate cu prevederile art. 16 din Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, recepționate de la instituțiile incluse în compartimentul 2 „<i>Lucrările executate, informațiile și datele furnizate de către ministere, alte autorități ale administrației publice centrale și alte entități pentru elaborarea și diseminarea statisticilor oficiale</i>”. 3) prelucrarea, sistematizarea, centralizarea, estimarea, analizarea și diseminarea statisticilor oficiale; 4) datele colectate vor fi prelucrate, diseminate și stocate în conformitate cu Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială.

**Director general al
Biroului Național de Statistică**

Oleg CARA